

ISSN 2616-678X

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

BULLETIN

of the L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ФИЛОЛОГИЯ сериясы

Серия **ФИЛОЛОГИЯ**

PHILOLOGY Series

№1 (122) / 2018

1995 жылдан бастап шығады

Издается с 1995 года

Founded in 1995

Жылына 4 рет шығады

Выходит 4 раза в год

Published 4 times a year

Астана, 2018

Astana, 2018

Бас редакторы **Дихан Қамзабекұлы**
филология ғылымдарының докторы, проф. (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары **Шолпан Жарқынбекова**
филология ғылымдарының докторы, проф. (Қазақстан)

Редакция алқасы

Аскер оғлы Рамиз	ф.ғ.д., проф. (Әзербайжан)
Ақматалиев Абдылдажан	ф.ғ.д., проф. (Қырғызстан)
Бахтикиреева Улданай	ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Беженару Людмила	ф.ғ.д. проф. (Румыния)
Бейсенбаева Жанаргүл	ф.ғ.к., қауымд. проф. (Қазақстан)
Біжкенова Айгүл	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Жақыпов Жантас	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Журавлева Евгения	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Жаң Динжиң	PhD, проф. (Қытай)
Ескеева Мағрипа	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Ержласун Гүлжанат	PhD, ассос. проф. (Түркия)
Қасқабасов Сейіт	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Негимов Серік	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нұрғали Қадиша	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нуриева Фануза	ф.ғ.д., проф. (РФ, Татарстан)
Райхл Карл	ф.ғ.д., проф. (Германия)
Рахманов Носимхан	ф.ғ.д., проф. (Өзбекстан)
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф. (АҚШ)
Сәтенова Серікгүл	ф.ғ.д. проф. (Қазақстан)
Султанов Казбек	ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Тәжібаева Сәуле	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Хисамитдинова Фирдаус	ф.ғ.д., проф. (РФ, Башқұртстан)
Чернявская Валерия	ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Шәріп Амантай	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Шәріпова Гүлбану	ф.ғ.к., қауымд. проф. (Қазақстан)
Экиджи Метин	PhD, проф. (Түркия)
Янковский Генрих	PhD, проф. (Польша)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Сатпаев к-сі, 2, 408 б.

Тел.: (7172) 709-500 (ішкі 31413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Жауапты редактор, компьютерде беттеген І.Р. Құрманғалиев

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысы. ФИЛОЛОГИЯ сериясы

Меншіктенуші: ҚР БжҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК

ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27.03.2018 ж. №16996-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.

Мерзімділігі: жылына 4 рет.

Тиражы: 40 дана

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Астана қ., Қажымұқан к-сі, 12/1, тел.: (7172)709-500 (ішкі 31413)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Главный редактор **Дихан Камзабекулы**
доктор филологических наук, проф. (Казахстан)

Зам. главного редактора **Шолпан Жаркынбекова**
доктор филологических наук, проф. (Казахстан)

Редакционная коллегия

Аскероглы Рамиз	д.ф.н., проф. (Эзербайжан)
Акматалиев Абдылдажан	д.ф.н., проф. (Киргизстан)
Бахтикиреева Улданай	д.ф.н., проф. (Россия)
Беженару Людмила	д.ф.н., проф. (Румыния)
Бейсенбаева Жанаргуль	к.ф.н., ассос. проф. (Казахстан)
Бижкенова Айгуль	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Жакыпов Жантас	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Жан Динжин	PhD, проф. (Китай)
Журавлева Евгения	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ескеева Магрипа	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ержласун Гульжанат	PhD, ассос. проф. (Турция)
Каскабасов Сейит	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Негимов Серик	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Нургали Кадиша	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Нуриева Фануза	д.ф.н., проф. (РФ, Татарстан)
Райхл Карл	д.ф.н., проф. (Германия)
Рахманов Насимхон	д.ф.н., проф. (Узбекистан)
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф. (США)
Сатенова Серикгуль	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Султанов Казбек	д.ф.н., проф. (Россия)
Тажибаева Сауле	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Хисамитдинова Фирдаус	д.ф.н., проф. (РФ, Башкортостан)
Чернявская Валерия	д.ф.н., проф. (Россия)
Шарип Амантай	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Шарипова Гульбану	к.ф.н., ассос. проф. (Казахстан)
Экиджи Метин	PhD, проф. (Турция)
Янковский Хенрих	PhD, проф. (Польша)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, каб. 408
Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31413)
E-mail: vest_phil@enu.kz

Ответственный редактор, компьютерная верстка И.Р. Курмангалиев

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ФИЛОЛОГИЯ
Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16996-Ж от 27.03.2018г.
Периодичность: 4 раза в год
Тираж: 40 экземпляров
Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Кажимукана, 12/1, тел.: (7172)709-500 (вн.31413)

Editor-in-Chief **Dihan Kamzabekuly**
Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief **Zharkynbekova Sholpan**
Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Editorial board

Asker ogly Ramiz	Doctor of philology, Prof. (Azerbaijan)
Akmataliyev Abdildajan	Doctor of philology, Prof. (Kyrgyzstan)
Bakhtikireeva Uldanai	Doctor of philology, Prof (Russia)
Beisenbayeva Zhanargul	Can. of philology, assos. Prof (Kazakhstan)
Bezhenaru Lyudmila	Doctor of philology, Prof (Romania)
Bizhkenova Aigul	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Chernyavskaya Valeriya	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Erzhiasun Güljanat	PhD, assos. Prof (Turkey)
Yeskeyeva Magripa	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Henryk Jankowski	PhD, Prof. (Poland)
Kaskabassov Seit	Doctor of philology, Prof (Kazakhstan)
Khisamitdinova Firdaus	Doctor of philology, Prof. (RF, Bashkortostan)
Metin Ekiji	PhD, Prof. (Turkey)
Negimov Serik	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Nurgali Kadisha	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Nurieva Fanuza	Doctor of philology, Prof. (RF, Tatarstan)
Reichl Karl	Doctor of philology, Prof. (Germany)
Rakhmanov Nasimhon	Doctor of philology, Prof. (Uzbekistan)
Rivers William Patrick	PhD, Prof. (USA)
Satenova Serikkul	Doctor of philology, Prof (Kazakhstan)
Sultanov Kazbek	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Sharip Amantaj	Doctor of philology, Prof (Kazakhstan)
Sharipova Gulbanu	Can. of philology, assos. Prof. (Kazakhstan)
Tazhybayeva Saule	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhakypov Zhantas	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhang Dingjing	PhD, Prof. (China)
Zhuravleva Yevgeniya	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Editorial address: 2, Satpayev str., of.408, Astana, Kazakhstan, 010008
Tel.: (7172) 709-500 (ext. 31413)
E-mail: vest_phil@enu.kz

Executive editor, computer layout: I.R. Kurmangalyev

Bulletin of the L.N.Gumilyov Eurasian National University PHILOLOGY Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan
Registered by Ministry of information and communication of Republic of Kazakhstan. Registration certificate No 16996-Ж from 27.03.2018

Periodicity: 4 times a year Circulation: 40 copies

Address of printing house: 12/1 Kazhimukan str., Astana, Kazakhstan 010008; tel.: (7172) 709-500 (ext.31413)

© L.N.Gumilyov Eurasian National University

Мазмұны

<i>Абдыханова Б.А., Нергиз Бирай</i> Интертекстуалдылық теориясы мен прецедентті құбылыс арасындағы байланыс	8
<i>Аймолдина Ә.А.</i> Искерлік дискурс зерттеудің әлеуметтік және когнитивтік аспектіліктерінің қатынастары	14
<i>Алефиренко Н.Ф., Нұртазина М.Б.</i> Тіл ғылымындағы қазіргі заманғы үрдістер: ғылыми зерттеулердің векторлары	20
<i>Гауриева Г.М., Кадырова Е.Б.</i> Лексикалық құзыреттілікті қалыптастыруда ағылшын тілі сабағында ой-талқыларды қолдану	32
<i>Жапанова М.Е.</i> Әбдіжәміл Нұрпейісовтың «Қан мен тер» романындағы иіс-жады ұстанымдарының көркемдік ерекшелігі	37
<i>Жұмсақбаев А.Т.</i> Джон Толкиеннің «Сақиналардың патшасы» трилогиясының жанрлық құбылысы	46
<i>Жұматаев Е.</i> Әдеби тіл мен әлеуметтік желі: тіл бәсекелестігі мен әдеби тілдің қазіргі сипаты	50
<i>Зилинька М.Н.</i> Шыңғыс Айтматовтың шығармаларындағы фразеологизмдерді аударудың ерекшеліктері	58
<i>Қадысқызы А., Хасенова Р.Т., Құлахметова Ж.Т.</i> Қазақстандағы оралмандар және олардың әлеуметтік-мәдени бейімделуі	64
<i>Қасымова Ә.Ә.</i> Қазақ және түрік тілдеріндегі қоштасу этикетіне қатысты қалып сөздердің лингво-мәдени сипаты	71
<i>Латанова Р.У., Заркешева А.Е., Хамитова А.Ф.</i> Қазақстандық жоғары оқу орындары студенттеріне ағылшын тілін үйретуде Action Research әдісін енгізу жолы	76
<i>Мейрамбекова Л.К., Сейтова Ш.Б., Есенғалиева А.М.</i> Бір буынды түбір етістіктің «қыпшақтық» корпусындағы вокализм жүйесінде салыстырмалы сипаттамасы ..	81
<i>Матбек Н.Қ., Садықова Р.К.</i> Ноғай әдеби тілінің қалыптасуы	88
<i>Мырзағалиева Т.Е., Шәріпова Г.А.</i> Құран поэтологиясындағы орыс универсумы ..	95
<i>Нұртазина М.Б., Амрина З.Ж.</i> Білім берудегі «Polycultural World» жүйесін қамтамасыз етуге арналған кәсіби лингвистика	105
<i>Оразбаева Э.С.</i> Онкологиялық терминдерді талдау және аудару	112
<i>Өтелбай Г. Т.</i> «Кемпіркосақ» баламасының туыс және шет тілдердегі ұқсастығы мен ерекшелігі	119
<i>Садықова А. Т., Қабдырашева Б. Н.</i> І. Есенберлин шығармаларындағы тарихи тұлғалар бейнесі	125
<i>Сейтова Ш.Б.</i> Кейбір этноатаулардың ақпараттық уәжі (Шығыс Қазақстан аймағы материалдары негізінде)	132
<i>Сәдуақасұлы Ж., Махамбетова А.</i> Қазақ тіл білімінде лепті сөйлемдердің зерттелу жайы	138
<i>Симбаева С.О., Қайыпбаева М. М.</i> Тілді аудармасыз оқыту және тілдің фонетикалық интерпритациясы	143
<i>Шәріпова Г.А.</i> Исламдық мәдени универсиумы	147
<i>Шәріп А.Ж.</i> Хүсейін Жавид және XX ғасыр басындағы қазақ поэзиясы: рухани ізденістер мен көркемдік ерекшеліктер	151
<i>Шоқабаетова С.С.</i> Сөзжасамның фонетикамен байланысы туралы	162

Содержание

<i>Абдыханова Б.А., Нергиз Бирай</i> Взаимосвязь прецедентных текстов и интертекстуальности	8
<i>Аймолдина А.А.</i> Взаимосвязь социальных и когнитивных аспектов изучения делового дискурса	14
<i>Алефиренко Н.Ф., Нуртазина М.Б.</i> Современные тенденции в науке о языке: векторы научного поиска	20
<i>Гауриева Г.М., Кадырова Е.Б.</i> Использование мозгового штурма для формирования лексической компетентности на уроках английского языка	32
<i>Жапанова М.Е.</i> Художественные особенности памяти запаха в романе Абдижамиля Нурпеисова «Кровь и пот»	37
<i>Жумсакбаев А.Т.</i> Жанровая феноменальность трилогии Джона Толкиена «Властелин колец»	46
<i>Жуматаев Е.</i> Литературный язык и социальные сети: конкурентоспособность и современность казахского языка	50
<i>Зилинька М.Н.</i> Особенности перевода фразеологизмов в произведениях Чингиза Айтматова	58
<i>Кадыскызы А., Хасенова Р.Т., Кулахметова Ж.Т.</i> Оралманы в Казахстане и их социально-культурная адаптация	64
<i>Касымова А.А.</i> Лингво-культурологический анализ лингвистических единиц, связанных с этикой прощания казахского и турецкого языков	71
<i>Латанова Р.У., Заркешева А., Хамитова А.Г.</i> Пути внедрения Action Research в обучении английскому языку студентов высших учебных заведений в Казахстане.....	76
<i>Мейрамбекова Л.К., Сейтова Ш.Б., Есенгалиева А.М.</i> Сравнительно-сопоставительная характеристика односложных глаголов в системе вокализма языков кипчакской группы	81
<i>Матбек Н.К., Садыкова Р.К.</i> Формирование ногайского литературного языка.....	88
<i>Мурзагалиева Т.Е., Шарипова Г.А.</i> Русский универсум коранической поэтологии.....	95
<i>Нуртазина М.Б., Амрина З.Ж.</i> Polycultural World: Компетентный подход в профессиональной лингвистике для образования	105
<i>Оразбаева Э.С.</i> Анализ и перевод онкологических терминов	112
<i>Отелбай Г. Т.</i> Аналогия и особенность эквивалента «Кемпірқосак» у родственных и иностранных языков	119
<i>Садыкова А.Т., Кабдырашева Б.Н.</i> Образ исторических личностей в творчестве И.Есенберлина	125
<i>Сейтова Ш.Б.</i> Информационное содержание некоторых этнонаименований	132
<i>Садуакасулы Ж., Махамбетова А.</i> Обстоятельства исследования восклицательных предложений казахского языка	138
<i>Симбаева С., Кайытбаева М.М.</i> Обучение языка без перевода и фонетическая интерпретация языка	143
<i>Шарипова Г.А.</i> Исламский универсум культуры	147
<i>Шарип А.Ж.</i> Гусейн Джавид и казахская поэзия начала XX века: духовные искания и художественные особенности	151
<i>Шокабаева С.С.</i> О связи словообразования с фонетикой	162

Contents

<i>Abdyhanova B.A., Nergiz Biraj</i> Interrelation of precedent texts and intertextuality	8
<i>Aimoldina A.A.</i> Interconnection of Social and Cognitive Aspects in Business Discourse Studying	14
<i>Alefrenko N.F., Nurtazina M.B.</i> Modern trends in the science of language: vectors of scientific research	20
<i>Gauriyeva G.M., Kadyrova Ye.B.</i> Use of brainstorming for the formation of lexical competence in English class	32
<i>Japanova M.E.</i> Artistic features of the memory of the smell in the novel «Blood and Sweat» by Abdizhamil Nurpeisov	37
<i>Zhumsakbayev A.T.</i> Genre's phenomenon of John Tolkien's trilogy «The Lord of the Rings»	46
<i>Zhumataev E.</i> Analysis of the translation into the Kazakh language interjections in the piece	50
<i>Zilinka M.N.</i> The peculiarities of phraseological units translation in book's of Chingiz Aitmatov	58
<i>Kadyskyzy A., Khassenova R. T., Kulakhmetova Zh.T.</i> Oralman in Kazakhstan and their Socio-Cultural Adaptation	64
<i>Kasymova A.A.</i> Linguistic and Cultural Analysis of Linguistic Units Associated with Ethics of Farewell to Kazakh and Turkish Languages	71
<i>Latanova R.U., Zarkesheva A.E., Khamitova A.G.</i> The ways of planning action research in teaching english for students in higher schools of Kazakhstan	76
<i>Meirambekova L.K., Seiitova Sh. B., Esengaliyeva A.M.</i> Comparative characteristic of monosyllabic verbs in the vocalism system of the languages of the Kipchak group	81
<i>Matbek N.K., Sadykova R.K.</i> Formation of Nogai literary language	88
<i>Murzagaliyeva T.E. , Sharipova G.A.</i> Russian Universum of Quranic Poetology.....	95
<i>Nurtazina M.B., Amrina Z.Zh.</i> Polycultural World: a competent approach in professional Linguistic for education	105
<i>Orazbayeva E.S.</i> Analysis and translation of cancer terms	112
<i>Otelbay G. T.</i> The analogy and peculiarity of the «Кемпірқосақ» alternative in relatives and foreign languages	119
<i>Sadykova A.T., Kabdyrasheva B.N.</i> The image of historical personalities in the creative work of I.Esenberlin	125
<i>Seiitova Sh. B.</i> Informational motives of some ethnonyms	132
<i>Saduakasuly Zh., Makhambetova A.</i> The study of exclamatory sentences of the kazakh language	138
<i>Simbaeva S.O. Kaiypbayeva M. M.</i> Phonetic interpretation of the language without translation	143
<i>Sharipova G.A.</i> Islamic Universum of Culture	147
<i>Sharip A.Zh.</i> Hussain Jawid and Kazakh poetry of early 20th century: spiritual quest and artistic features	151
<i>Shokabayeva S.</i> Connection of word-formation with phones	162

ГРНТИ 16.01.33

E.S. Orazbayeva

JSC KAZGUU University, Astana, Kazakhstan

(E-mail: orazbaeva.elmira@inbox.ru)

Analysis and translation of cancer terms

Abstract. Modern medical terminology is one of the most complex systems of terms. Its specific feature is the traditional use of the Latin language, specific abbreviations, and acronyms. In this article, we look at special translation methods of medical terms in oncology on the basis of a book written by Francisco Contreras, the doctor of medical sciences, an international expert in the treatment of cancer, the head of the Health Group of the Oasis of Hope clinic, and Daniel Kennedy, executive director of the Health Group of the clinic. The title of the book « Beating Cancer: 20 Natural, Spiritual, & Medical Remedies that can slow and even reverse cancer's progression». An analysis of methods for the translation of medical terms in oncology will be made, and also a frequency domain analysis of the most common used transformations in translation of medical terms in oncology.

Every year a large number of new terms appear in medical vocabulary, because medicine is closely connected with scientific and technological development. Further development of the language of medicine and its terminological subsystems is due to the introduction of new methods of instrumental patient examination, achievements in biology, chemistry, physics and other related sciences.

Key words: medical terminology, methods of translation, terms in oncology, medical translation

Introduction. Modern medical terminology is a system of systems, or a macrothermosystem. The whole set of medical and paramedical terms, as noted, reaches several hundred thousand. According to Davies medical terminology is the study of words used to communicate facts and ideas particular to medicine; it is chiefly concerned with the present use and meaning of such words [1; 25]. Aliya B. Nasyrova describes medical terminology in her article “Medical Terms in Kazakh Language”, that it is directly connected with the history of the people, with the development of its material culture [2; 2821].

Methods of study. Medical terminology has its own specific features, such as

- Medical terminology has an extensive and rich history in Latin and Greek languages. In English, about 95% of the terms are based on classical languages.
- A large number of international terms, because Greco-Latin terms are the basis of medical terminology in all European languages. In the professional medicine language of any country in the world some special expressions are used only in Latin.
- There are two lexical systems, such as scientific vocabulary (classical terms) and colloquial vocabulary [3; 174].

Aims and objectives. According to H.K. Zhubanov, the founder of Kazakh Soviet linguistics, the term is a specific kind of certain verbal designations that convey certain concepts [4; 75]. Medical terms are divided according to the specific area or practice that they involve, such as cardiology, oncology, psychology, psychiatry. This article is devoted to the research of ways of translating medical terminology in such a special clinical discipline as oncology. Every year a large number of new terms appear in medical vocabulary, because medicine is closely connected with scientific and technological development. Further development of the language of medicine and its terminological subsystems is due to the introduction of new methods of instrumental patient examination, achievements in biology, chemistry, physics and other related sciences.

Medical translation is one of the most common. Depending on the type of translation, the consequences of a change of the meaning of the source can be different even causing of harm to human health and life. The translation of medical terms is problematic for two main reasons: the first reason is that some medical terms have complex structures and can give rise to various semantic, lexical and grammatical interpretations, through which the job of a translator is rendered very hard. The second reason emerges from a lack of clarity of, or because of ambiguity in, some

medical terms or expressions in the SL which, in turn, has a great effect on the translation process. Often such ambiguity derives from the fact that many English medical terms have Latin or other language origins. The problem of neologism and non-equivalence also affects the translation process [5; 60].

The problem of the quality of medical translation is very relevant. Nowadays, the creation of a qualified translation requires not only linguistic, but also domain knowledge in medicine from a translator. There are few such specialists, whereas the need for them is growing. Studies in the field of translation of medical terminology have a special theoretical and practical value in the period of rapid development of science and technology. In the conditions of scientific and technical development of the society, the study of the features of the translation of medical terminology from English into Russian is relevant for modern translation studies.

In this article, we consider the ways of translation of medical terms in oncology. Currently, there are many works devoted to translation transformations, despite the young age of translation theory or translation studies as a science. It is not surprising, because this aspect is one of the central, and the knowledge of its theoretical foundations is extremely important in the work of translator. In this study as a basis we took the qualification V.N. Komissarov:

1. Lexical transformations

a) formal (transliteration, calquing, transcription)

б) lexico-semantic substitute (generalization, concretization, modulation)

2. **Grammatical transformations.** Grammatical replacement (substitute), sentence fragmentation, sentence integration, word-for-word translation

3. Lexico-grammatical transformations

Antonymic Translation, compensation, descriptive translation [6; 159].

As a basis, we have the book «Beating Cancer: Twenty Natural, Spiritual, and Medical Remedies» written by Francisco Contreras and Daniel Kennedy. This book contains the opinions and ideas of the authors about the theme of oncology and ways to cure from it. The authors' book is based on the results of scientific research and practical activities to help people who suffer from cancer. Francisco Contreras is a doctor of medical sciences, an international expert in the field of cancer. He is the founder and head of the clinic «Oasis of Hope» (Mexico, Tijuana). The second author Daniel Kennedy is a spiritual mentor and an Executive Director of the clinic [7; 8].

According to this book, we found terms in oncology, which were translated by one of this translation transformation. We chose the most interesting examples from the book. Basically, these were lexical transformations, such as transcription, transliteration, calquing and lexico-semantic substitutions (concretization and modulation). Calquing is the most commonly used.

Term	Translation
Cancer patients	Больные онкологическими заболеваниями
Tumor	Опухоль
The National Institutes of Health	Национальный Институт Здоровья
On-Hodgkin's lymphoma	Неходжкинская лимфома
National Cancer Institute	Национальный Институт Рака
Breast cancer	Рак молочной железы
Genetic Liquid Paper	Генетическая замазка
Protein complex	Протеиновый комплекс
The Hayflick limit	Предел Хейфлика
Colorectal cancer	Колоректальный рака
Noninvasive malignant cells in the cervix	Неинвазивные, злокачественные клетки в шейке матки
Immortal cells	Бессмертные клетки

Human tumors	Человеческие новообразования
Malignancies	Опухолевидные образования
Cancer cells	Раковые клетки
Anticancer drug	Противоопухолевые препараты
Metabolic functions	Метаболические функции
Immune system	Иммунная система
Cancer of the uterus	Рак матки
Cancer of the ovaries	Рак яичников
Primary tumor	Первичная опухоль
Cancer of the small intestine	Рак тонкой кишки
American Cancer Society	Американское онкологическое общество
The white blood cells	Белые кровяные клетки
Abnormal telomerase genes	Атипичные гены теломераза
Immature dendritic cells	Незрелые дендритные клетки
Nonsteroidal anti-inflammatory drugs	Нестероидные противовоспалительные средства
Orthodox oncology	Традиционной онкологии
Chemotherapy detoxification	Детоксикация химиотерапии
Epithelial cancer	Эпителиальный рак

Table 1. calquing transformation of medical terms in oncology

According to V. N. Komissarov, calquing is a way of translating a lexical unit from the SL by replacing its components (morphemes or words) with their lexical correspondences in the TL [8; 89]. As you can see in table 1. there are 31 words and phrases that were translated from English into Russian by using calquing. Let us consider some of the terms. In some cases, we noted a change in the order of the elements, such as the Hayflick limit - предел Хейфлика, chemotherapy detoxification- детоксикация химиотерапии, abnormal telomerase genes- атипичные гены теломераза. Also, we can find one example where transcription and calquing can be used simultaneously, for instance, immune system - иммунная система. Calquing provides the brevity and simplicity of the equivalent, and also it ensures the internationality of the content of terms. Because of these factors calquing is the most common.

Results. Then we consider such a method of translation as transcription, where we found 5 during the analysis of the original book and its translation. Examples of transcription of terms are listed in Table 2.

Term	Translation
Mastectomies	Мастэктомия
Lumpectomies	Лампэктомия
Nucleotides	Нуклеотиды
Immune system	Иммунная система
Metabolism	Метаболизм

Table 2. Medical terms in oncology that have been translated by transcription

According to V. N. Komissarov transcription is representation of the pronunciation of the foreign word with the TL letters [9; 210]. Term is a special type of linguistic units which is usually subjected to transcription. Usually the sources of transcription are Greek, Latin or English units. In the course of our analysis, we can find 5 terms which were translated from English into Russian by transliteration. Examples of transliteration of terms are listed in Table 3.

Term	Translation
Oncologists	Онколог
Chemotherapy	Химиотерапия
Mammograms	Маммограмма
Non- Hodgkin's lymphoma	Неходжкинская лимфома
Carcinogenesis	Канцерогенез

Table 3. Transliteration transformation of medical terms in oncology

Transliteration is necessary when it is important to observe the lexical brevity of the notation corresponding to its familiarity in the original language and at the same time emphasize the specificity of a thing or concept if there is no exact correspondence in the target language. Especially realities which mean the naming of national cultural objects should be allocated. In the context of large-scale intercultural communication, such naming constitutes a very significant group, and the most common way to translate them in another language is transliteration.

A group of lexico-semantic transformations includes operations involving certain semantic changes. As a result, the meaning of a word or word combination in ST may be more specific, more general or somewhat modified as a way to discovering an appropriate equivalent in TL. So, the main types of such substitutions are concretization, generalization and modulation. Then we will consistently consider one of the types of lexico-semantic substitutions- Concretization which is used in 5 medical terms in oncology. Concretization is the choice of a more specific word in translation which gives a more detailed description of the idea than does the word in the ST [9; 210]. Example of transliteration of term is listed in Table 4.

Term	Translation
Cancer	Злокачественное новообразование
Carcinoma	Раковые новообразования
Malignancy	Злокачественное новообразование
Pancreatic cancer	Рак хвоста поджелудочной железы
Anticancer drugs	Противоопухолевые препараты

Conclusion. As we can see in table 4. we have some interesting examples with the word cancer. Everyone knows this terrible word cancer, but the word cancer does not always mean a malignant tumor. This term has such meanings as the constellation of Cancer, the disaster, star sign, evil. In this case, translators used the method of concretization depending on the context. The word combination “Pancreatic cancer” - рак хвоста поджелудочной железы, where the meaning of this word is “рак поджелудочной железы”. The pancreas has 4 anatomical parts: the head, neck, body and tail. But in this case translators gave the meaning to this type of cancer, perhaps because of the proposed context. Another word “Malignancy” means harmfulness, perniciousness, wickedness, and also cancer. But the translation of this word like рак, and only in medicine context we need to say злокачественное новообразование or малигнизация. Or the word “Carcinoma” which is translated not only like “раковая опухоль”, but “рак молочной железы”. During the analysis of lexico-semantic transformations we identified 4 types of translation transformations, such as calquing, concretization, transliteration, transcription.

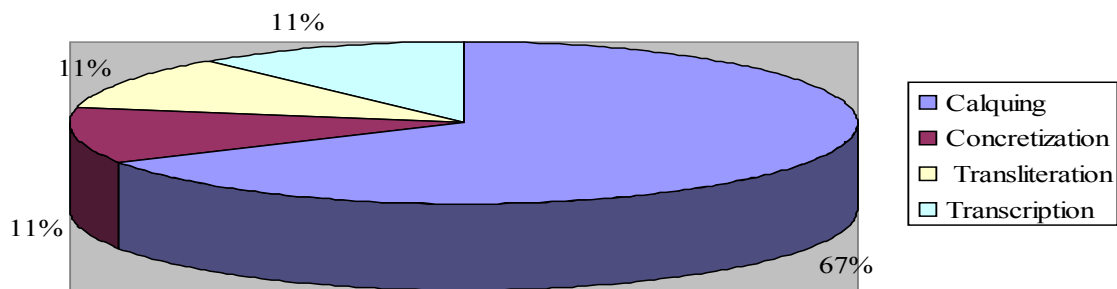

Diagram 1. Lexico-semantic transformations

According to the analysis we found that the most frequently used method of lexical-semantic transformations is calquing (31 terms) which means 67 %. Such lexico-semantic transformations as concretization, transliteration, transcription were applied in equal numbers – 11% (5 terms). Calquing is the most effective method. Calquing provides the brevity and simplicity of the equivalent, and also it ensures the internationality of the content of terms. Because of these factors calquing is the most common.

Another group of translating procedures comprises all types of transformations involving units of SL grammar. Word-for-word translation, partitioning, integration and grammatical replacement constitute grammatical transformations [9; 216]. According to the research we understand that word-for-word translation and grammatical replacement are the most common. Let's see Table 5.

Term	Translation
Tumor reduction	Уменьшилась опухоль
Chemotherapy detoxification	Детоксикация химиотерапии
Abnormal telomerase genes	Атипичные гены теломераза

Table 5. Grammatical replacement transformation of medical terms in oncology

Grammatical replacement (substitute) is the translator's refusal to use analogous grammatical units in TT. He tries to render the meaning of SL units by changing the grammatical form of a word, the part of speech or the type of the sentence [9; 219]. As we can see, the word combination "Tumor reduction" where reduction is a noun, but in Russian language it is a verb (decline; decrease). In other word combinations "Chemotherapy detoxification" and "Abnormal telomerase genes" the word order was changed.

Word-for-word translation (or zero transformation) is preservation of the syntactic structure of the ST using the analogous TL grammatical forms.

Term	Translation
intricate molecular machinery	сложного молекулярного механизма
particular type of common hereditary colorectal cancer	конкретного типа обычного наследственного колоректального рака
in genetically unstable cells	в генетически нестабильных клетках
noninvasive malignant cells in the cervix	неинвазивные, злокачественные клетки в шейке матки
the regression of the primary tumor	случаях регресс первичной опухоли

Table 6. Word-for-word translation of medical terms in oncology

As you can see in Table 6 there are 5 word combinations of word-for-word translation. It is possible that the number of linguistic units and the order of their arrangement in the original and translation are fully consistent with the use of word-for-word translation.

According to the analysis of the grammatical transformations, we found two transformations, such as word-for-word translation and grammatical substitution.

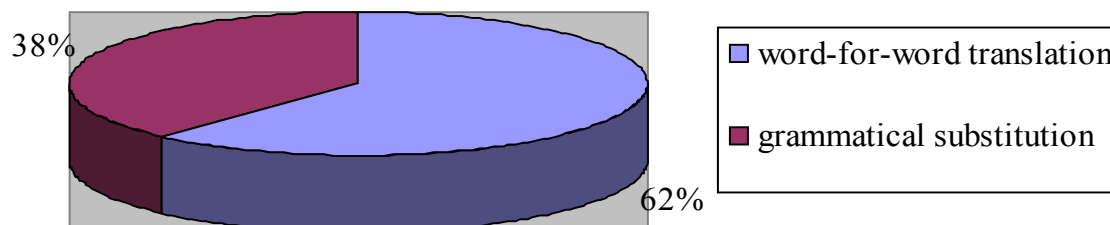

Diagram 2. Grammatical transformations

According to the analysis we found that the most frequently used method of grammatical transformations is word-for-word translation (5 terms) which means 62 % and grammatical substitution (3 terms) – 38%.

In conclusion, we would like to cite the ratio of the total number of translation transformations.

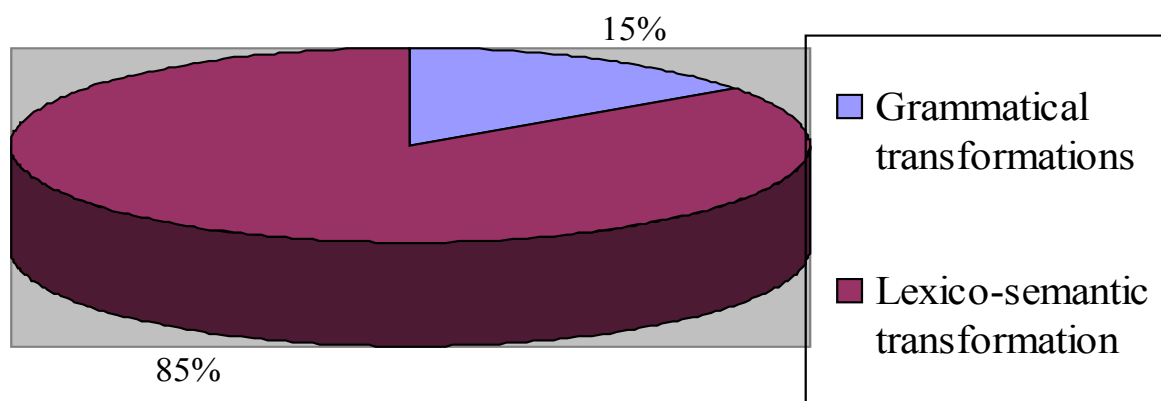

Diagram 3. Frequency domain analysis

In conclusion, according to Diagram 3, it was revealed that grammatical transformations (15%) are used less in comparison with lexico-semantic transformations (85%). It can be assumed that lexico-semantic transformations have linguistic and stylistic features of vocabulary from English into Russian.

Список литературы

1. John Loveday. Davies' medical terminology: a guide to current usage. - The University of Michigan: Butterworth-Heinemann. - 1991. - с. 25.
2. Aliya B. Nasyrova. Medical Terms in Kazakh Language. // European Researcher – 2013. - Vol.(64), № 12-1. - с. 2821
3. Гущина Л. Н. Проблемы медицинской терминологии. // Журнал Гродненского государственного медицинского университета. - 2005. - № 1 (9). - с. 174.

- 4 Өмірзақ Айтбайұлы. Основы казахской терминологии. - Алматы: Абзал-Ай. -2014. - с. 75.
- 5 Gharsa M. Argeg. The Problems of Translating Medical Terms from English into Arabic. - Durham university: Argeg, Garsa, Mousbah, 2015. – с. 60.
- 6 Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. - Москва: ЭТС, 2001. – с. 159.
- 7 Francisco Contreras. Daniel E. Kennedy. 20 Natural, Spiritual, & Medical Remedies that can slow—and even reverse—cancer’s progression. Florida: Siloam, A Strang Company. - 2017. – с. 8.
- 8 Комиссаров В.Н. Теория перевода. - Москва: ЧеРо, 1999. - с. 89.
- 9 Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). - Москва: Высш. шк., 1990. - с. 211.

Э.С. Оразбаева

АҚ КазГЮУ университеті, Астана, Қазақстан

Онкологиялық терминдерді талдау және аудару

Андатпа. Қазіргі заманғы медициналық терминологиялар терминдердің ең күрделі жүйелерінің бірі. Оның ерекшелігі - латын тілін дәстүрлі ғасырлар бойы қолдану, және арнайы қысқартулардың болуы. Осы арнайы мақалада медицина ғылымдарының докторы, онкологиялық ауруларды емдеу жөніндегі халықаралық сарапшы және Надежда клиникасының Оазис тобының медицина тобының жетекшісі Франсиско Контрерас пен клиниканың денсаулық тобының атқарушы директоры Даниэль Кеннедидің «Онкологиялық ауруларды қалай жеңу керек: емдеудің 20 табиғи, рухани және медициналық жолдары» атты кітабынан алынды. Онкологиядағы медициналық терминдерді аудару үшін қолданылатын әдістерге және медициналық терминдерді онкологияға аударуда жиі пайдаланылатын өзгерістердің жиілікті талдауына талдау жасалады.

Түйін сөздер: медицина терминология, аударма әдістері, онкология, медициналық аударма

Э.С. Оразбаева

АО КазГЮУ университет, Астана, Қазақстан

Анализ и перевод онкологических терминов

Аннотация. Современная медицинская терминология - одна из самых сложных систем терминов. Её специфическая особенность - это традиционное многовековое использование латинского языка, специфические сокращения, аббревиатуры. В данной статье мы рассматриваем способы перевода медицинских терминов в онкологии на материале книги доктора медицинских наук, международного эксперта в лечении онкологических заболеваний, а также главы Группы Здоровья клиники «Оазис Надежды» Франциско-Контрероса и Дэниела Кеннеди, исполнительного директора Группы Здоровья клиники. Название книги «Как победить рак: 20 природных, духовных и медицинских способов излечения». Будет проведен анализ используемых методов перевода медицинских терминов в онкологии, а также проведен частотный анализ наиболее часто используемых трансформаций при переводе медицинских терминов в онкологии.

Ключевые слова: медицинская терминология, способы перевода, термины в онкологии, медицинский перевод

References

- 1 John Loveday. Davies’ medical terminology: a guide to current usage. The University of Michigan: Butterworth-Heinemann. 1991. P. 25.
- 2 Aliya B. Nasyrova. Medical Terms in Kazakh Language, European Researcher. 64 (12-1), 2821 (2013).
- 3 Gushchina L. N. Problemy medicinskoj terminografii [The problems of medical terminology], Zhurnal Grodnenskogo gosudarstvennogo medicinskogo universiteta [Journal of the Grodno State Medical University]. 1 (9), 174 (2005).
- 4 Omirzak Ajtbajuly. Osnovy kazahskoj terminologii [Basics of Kazakh terminology] (Abzal-Aj, Almaty, 2014, s. 75). [in Russian]

- 5 Gharsa M. Argeg. The Problems of Translating Medical Terms from English into Arabic. -Durham university: Argeg, Garsa, Mousbah, 2015. P. 60.
- 6 Komissarov V.N. Sovremennoe perevodovedenie [Sovereignty perevodovedenie] (EHTS, Moskva, 2001. P. 159). [in Russian]
- 7 Francisco Contreras, Daniel E. Kennedy. 20 Natural, Spiritual, & Medical Remedies that can slow—and even reverse—cancer’s progression (Siloam, A Strang Company, Florida, 2017. P. 8).
- 8 Komissarov V.N. Teoriya perevoda [Theory of translation] (СHeRo, Moskva, 1999. P. 89).
- 9 Komissarov V.N. Teoriya perevoda (lingvisticheskie aspekty). [Theory of translation (linguistic aspect)] (Vyssh. shk., Moskva, 1990. P. 211). [in Russian]

Автор туралы мәлімет:

Оразбаева Э.С. - «ҚазГЮУ» университетінің «Аударма ісі» мамандығы, II курс магистрі.
Orazbayeva E.S. - JSC KazGUU University, 2-nd year master student.

FTAMP 16. 21. 21.

Г. Т. Өтелбай

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
(E-mail: o.gulbaira.t@mail.ru)

«Кемпірқосақ» баламасының туыс және шет тілдердегі ұқсастығы мен ерекшелігі

Андатпа. Қазақ тілінің сөздік қоры ерекше мағына беретін сөздер мен мифтік-танымдық атауларға бай. Тіліміздегі мұндай сөздердің этимологиясы, пайда болу тарихы ғылыми тұрғыдан біршама зерттелсе де, дереккөздердің, болжамдардың аздығынан және қолжетімсіздігінен қарапайым халықтың қабылдауына ауыр немесе екі ұшты ой туғызатын жайттар да аз емес. Қазір кез келген атаудың мағынасын түсінуге қызыққан оқырман интернет иірімдерінен мол дерек ала алады. Орта, арнайы, жоғары білім жүйесінде берілген тапсырмаға байланысты білім алушы дайын ақпаратты тікелей қабылдап, түпкі мағынаға бара бермейді.

Салыстырмалы түрде қазаққа жақын, туыс тілдер – ноғай, қарақалпақ, құмық, қарашай, өзбек, татар тілдері болса, бұлардағы “кемпірқосақ” нұсқаларын салыстырсақ, онда түпкі мағынаға жақын ой түйінделеді. Қорыта айтқанда, кемпірқосақтың тек-тамыры бізден тіпті бөлек тілдердегі баламасын қарастырсақ, олардың мағынасы да түркі тілдерімен өте ұқсас болып шығады.

Түйін сөздер: кемпірқосақ, der Regenbogen, Rainbow, arc en ciel, радуга, йэйфор, жез кемпирдинкөгөнү, হাসан-һүсэн, gökkuşağı, ebem kuşağı, reygamber kuşağı, әшекей, кемер, садақ, күмбез, белбеу, жебе, доға, көген

Кіріспе. Ұлт ұғымын, таным-түсінігін құрайтын атауларға байланысты материалдарды ұсынарда, жауапты ғылыми орындардан шыққан сөздіктерге, білікті мамандардың комментарийлеріне сілтеме жасау міндетті болуы тиіс.

Соңғы уақытта қазақтың «кемпірқосақ» сөзіне (этимологиясына, мифтік баянына, түрлі нұсқаларына) қызығушылық байқалады. Қазақ тіл білімінде де туыстас түркітілдес халықтар тілімен байланысы тереңдеп зерттелу жаңа ағымға түсе бастады.

Зерттелуі. Кеңес дәуірінің этнографы, археолог Б.А. Куфтин еңбегінде «кемпірқосақ» сөзіне қатысты мынадай аңыз келтіріледі: «Баяғыда бір мыстан кемпір болыпты-мыс. Оның қызыл, жасыл, сары, түрлі-түсті қойлары болған екен. Мыстан кемпір жаңбырдан соң қызыл, жасыл, сары қойларын қосақтап сауады екен» [1]. Зерттеуші осы аңызды халық аузынан (қайсыбір өңірден) жазып алғаны сөзсіз. Әрине, ғылым аңызды дерек көзі ретінде

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Филология сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. **Журналдың мақсаты.** Әдебиеттану және тілтану саласындағы ғылыми зерттеу нәтижелерін, филология ғылымының өзекті мәселелерін, тіл және әдебиет саласындағы оқыту әдістемесін, ғылыми конференцияның мағыналы материалдарын, библиографиялық шолу мен сыни тақырыптағы ғылыми құндылығы бар, мұқият тексеруден өткен материалдарды жариялау.

2. **Журналда мақала жариялаушы автор** мақаланың қол қойылған 1 дана қағаз нұсқасын Ғылыми басылымдар бөліміне (редакцияға, мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қ. Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 408 кабинет) және **vest_phil@enu.kz** электрондық пошталарына **Word** форматындағы нұсқаларын жіберу қажет. Мақала мәтінінің қағаз нұсқасы мен электронды нұсқалары бірдей болулары қажет.

Мақалалар қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде қабылданады.

3. Автордың қолжазбаны редакцияға жіберуі мақаланың Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің хабаршысында басуға келісімін, шетел тіліне аударылып қайта басылуына келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы автор туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына кепілдеме береді.

4. **Мақаланың көлемі** 8 беттен кем болмауы және 16 беттен аспауға тиіс.

5. **Мақаланың құрылымы:** (қағаз беті - **A4**, кітап сұлбасында, беттеу жолы бар жағынан – 20 мм. Шрифт: **Times New Roman** - нұсқасында, әріптің көлемі (кегель) - **14**);

6. **ГТАМР** <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында, қою кіші әріппен жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемеде жұмыс істейтін болса, онда әр автордың жұмыс орны қасында курсивпен жазылуы керек) – жолдың ортасында;

Автор(лар)дың **E-mail-ы** – жақша ішінде, курсивпен, жолдың ортасында;

Мақала атауы – жолдың ортасында, жартылай қою кіші әріппен жазылады;

Аңдатпа - 100-200 сөз; формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (**кіріспесі, мақаланың мақсаты мен міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың зерттеу әдістері, нәтижелері мен талқылаулары, қорытындысы**) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер (6-8 сөз немесе сөз тіркесі) - Түйін сөздер мақала мазмұнын ашатын, мейлінше мақала атауы мен аннотациядағы сөздерді қайталамай, мақала мазмұнындағы көп кездесетін сөздерді қолдану қажет. Сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін ғылым салаларының терминдерін қолдану қажет.

Негізгі мәтін мақаланың мақсаты, міндеттері, қарастырылып отырған сұрақтың тарихы, зерттеу әдістері, нәтижелер/талқылау, қорытынды бөлімдерін қамтуы қажет – жола-ралық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1,25см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады. Таблица, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр таблица, сурет қасында оның аталуы болу қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқалары міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі

Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 253 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 182 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі.

Әдебиеттер тізімінде кітаптың жалпы бет көлемі көрсетіледі.

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: автордың аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекен-жайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде толтырылады.

7. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді. Редакцияға түскен мақала жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Барлық рецензиялар авторларға жіберіледі. Автор (рецензент мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда) үш күн аралығында қайта қарап, қолжазбаның түзетілген нұсқасын редакцияға қайта жіберуі керек. Рецензент **жарамсыз** деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына төлем жасау туралы ескертіледі. Төлем көлемі 2018 жылға ЕҰУ қызметкерлері үшін 4500 тенге және басқа ұйым қызметкерлеріне 5500 тенге болып белгіленді.

Рекзивизиттер:

Цеснабанк: КБЕ16
БИН 010140003594
РНН 031400075610
ИИК KZ 91998
ВТВ 0000003104
TSES KZ KA

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н.Гумилева. Серия Филология»

1. **Цель журнала.** Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области литературоведения и языкознания, отражающие актуальные проблемы филологических наук, методы преподавания языка и литературы, а также наиболее значительные материалы научных конференций, библиографические обзоры и рецензии.

2. **Автору, желающему опубликовать статью в журнале** необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Астана, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 408) и по e-mail **vest_phil@enu.kz**. При этом должно быть строго выдержано соответствие между **Word**-файлом и твердой копией.

Язык публикаций: Казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя, Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева, издания статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. **Объем статьи** не должен превышать 16 страниц (от 8 страниц).

5. **Схема построения статьи** (страница – А4, книжная ориентация, поля со всех сторон – 20 мм. Шрифт: тип – Times New Roman, размер (кегель) - 14):

ГРНТИ <http://grnti.ru/> - первая строка, слева

Инициалы и Фамилию автора(ов)- выравнивание по центру, курсив

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках курсив

Название статьи – выравнивание по центру полужирным шрифтом

Аннотация (100-200 слов; не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, постановка задачи, цели, история, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы).

Ключевые слова (6-8 слов/словосочетаний).

Ключевые слова должны отражать основное содержание статьи, использовать термины из текста статьи, а также термины, определяющие предметную область и включающие другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку задачи, цели, историю, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» -1,25 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы

В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Все рецензии по статье отправляются автору. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию к повторному рассмотрению не принимаются. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

Цеснабанк: КБЕ16
БИН 010140003594
РНН 031400075610
ИИК KZ 91998
ВТВ 0000003104
TSES KZ KA

Provision on articles submitted to the journal “Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. Philology Series”

1. Publication of carefully selected original scientific works in the fields of literary studies, linguistics, reflecting the actual problems of philology, teaching language methods and literature, the most significant materials of scientific conferences, bibliographic summaries and reviews.

2. An author who wishes to publish an article in a journal must submit the article in hard copy (printed version) in one copy, signed by the author to the scientific publication office (at the address: 010008, Republic of Kazakhstan, Astana, Satpayev St., 2. L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Building, room 408) and by e-mail **vest_phil@enu.kz** in Word format. At the same time, the correspondence between Word-version and the hard copy must be strictly maintained.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of articles to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish articles in the journal and the re-publication of it in any foreign language. Submitting the text of the work for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about himself, the lack of plagiarism and other forms of improper borrowing in the article, the proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, illustrations.

4. **The volume of the article** should not exceed 18 pages (from 6 pages).

5. **Structure of the article** (page – A4 format, portrait orientation, page margins on all sides - 20 mm. Font: type - Times New Roman, font size - 14)

GRNTI <http://grnti.ru/> - first line, left

Initials and Surname of the author (s) - center alignment, italics

Full name of the organization, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization) - center alignment, italics

Author's e-mail (s)- in brackets, italics

Article title - center alignment, bold

Abstract (100-200 words, it should not contain a formula, the article title should not repeat in the content, it should not contain bibliographic references, it should reflect the summary of the article, preserving the structure of the article - introduction, problem statement, goals, history, research methods, results /discussion, conclusion).

Key words (6-8 words/word combination. Keywords should reflect the main content of the article, use terms from the article, as well as terms that define the subject area and include other important concepts that make it easier and more convenient to find the article using the information retrieval system).

The main text of the article should contain an introduction, problem statement, goals, history, research methods, results / discussion, conclusion - line spacing - 1, indent of the «red line» -1.25 cm, alignment in width.

Tables, figures should be placed after the mention. Each illustration should be followed by an inscription. Figures should be clear, clean, not scanned.

In the article, only those formulas are numbered, to which the text has references.

All abbreviations, with the exception of those known to be generally known, must be deciphered when first used in the text.

Information on the financial support of the article is indicated on the first page in the form of a footnote.

References

In the text references are indicated in square brackets. References should be numbered strictly in the order of the mention in the text. The first reference in the text to the literature should have the number [1], the second - [2], etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). References to unpublished works are not allowed. Unreasonable references to unreviewed publications (examples of the description of the list of literature, descriptions of the list of literature in English, see below in the sample of article design).

At the end of the article, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the article is in Kazakh), in Kazakh and English (if the article is in Russian) and in Russian and Kazakh languages (if the article is English language).

Information about authors: surname, name, patronymic, scientific degree, position, place of work, full work address, telephone, e-mail - in Kazakh, Russian and English.

6. The article must be carefully verified. Articles that do not meet technical requirements will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the article has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Articles received by the Department of Scientific Publications (editorial office) are sent to anonymous review. All reviews of the article are sent to the author. The authors must send the proof of the article within three days. Articles that receive a negative review for a second review are not accepted. Corrected versions of articles and the author's response to the reviewer are sent to the editorial office. Articles that have positive reviews are submitted to the editorial boards of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive conclusion for publication should make payment on the following requisites (for ENU employees - 4,500 tenge, for outside organizations - 5,500 tenge):

Requisites:

Tsesnabank: КБЕ16

БИН 010140003594

РНН 031400075610

ИИК KZ 91998

ВТБ 0000003104

TSES KZ KA

Рәсімдеу үлгісі / Образец оформления статьи / Template

FTAMP 27. 25. 19

А.Ж. Жұбанышева¹, Н. Темірғалиев², А.Б. Утесов³^{1,2}Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің теориялық математика және ғылыми есептеулер институты, Астана, Қазақстан³Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университеті, Ақтөбе, Қазақстан**Компьютерлік (есептеуіш) диаметр мәнмәтінінде функцияларды сандық дифференциалдау**

Аңдатпа. Компьютерлік (есептеуіш) диаметр мәнмәтінінде Соболев класында жататын функцияларды олардың тригонометриялық Фурье-Лебег коэффициенттерінің ақырлы жиынынан алынған дәл ақпарат бойынша жуықтау есебі толығымен шешілді ..... [100-200 сөз]

Кілт сөздер: жуықтап дифференциалдау, дәл емес ақпарат бойынша жуықтау, шектік қателік, Компьютерлік (есептеуіш) диаметр.

Мақаланың мәтіні төмендегі бөлімдерді қамтуы қажет:

- кіріспе,
- мақаланың мақсаты мен міндеті,
- қарастырылып отырған сұрақтың зерттеу әдістері,
- нәтижелер мен талқылаулар,
- қорытынды.

\

Әдебиеттер тізімі

- 1 Темиргалиев Н. Компьютерный (вычислительный) поперечник как синтез известного и нового в численном анализе // Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. -2014. –Т. 4. № 101. – С. 16–33.
- 2 Локуциевский О.М., Гавриков М.Б. Начала численного анализа. - Москва: ТОО «Янус», 1995. - 581 с.
- 3 Жубанышева А.Ж., Абикенова Ш. О нормах производных функций с нулевыми значениями заданного набора линейных функционалов и их применения к поперечниковым задачам // Функциональные пространства и теория приближения функций: Тезисы докладов Международной конференции, посвященная 110-летию со дня рождения академика С.М.Никольского. – Москва: Наука, 2015. - С.141-142

ГРНТИ 27.25.19

А.Ж. Жубанышева¹, Н. Темиргалиев², А.Б. Утесов³^{1,2}Институт теоретической математики и научных вычислений Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан³Актюбинский региональный государственный университет имени К. Жубанова, Актөбе, Казахстан(E-mail: ¹axaulezh@mail.ru, ²ntmath10@mail.ru, ³adilzhan_71@mail.ru)**Численное дифференцирование функций в контексте Компьютерного (вычислительного) поперечника**

Аннотация. В рамках Компьютерного (вычислительного) поперечника полностью решена задача приближенного дифференцирования функций, принадлежащих классам Соболева по неточной информации, полученной от произвольного конечного множества тригонометрических коэффициентов Фурье-Лебега дифференцируемой функций ...
[100-200 слов]

Ключевые слова: приближенное дифференцирование, восстановление по неточной информации, предельная погрешность, Компьютерный (вычислительный) поперечник.

GRNTI 27. 25. 19

A.Zh. Zhubanysheva¹, N. Temirgaliyev², A.B. Utesov³

^{1,2}*Institute of theoretical mathematics and scientific computations of L.N. Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan*

³*K.Zhubanov Aktobe Regional State University, Aktobe, Kazakhstan*

Numerical differentiation of functions in the context of Computational (numerical) diameter

Abstract. The Computational (numerical) diameter is used to completely solve the problem of approximate differentiation of a function given inexact information in the form of an arbitrary finite set of trigonometric Fourier-Lebesgue coefficients ... [100-200 words]

Key words: approximate differentiation, recovery from inexact information, limiting error, Computational (numerical) diameter, massive limiting error.

References

- 1 Temirgaliyev N. Komp'yuternyj (vychislitel'nyj) poperechnik kak sintez izvestnogo i novogo v chislennom analize [Computational (numerical) diameter as a synthesis of the known and the new in numerical analysis], Vestnik Evrazijskogo nacional'nogo universiteta imeni L.N. Gumileva [Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University], 4(101), 16–33 (2014). [in Russian]
- 2 Lokucievskij O.M., Gavrikov M.B. Nachala chislennogo analiza [Elements of numerical analysis] (Yanus, Moscow, 1995).
- 3 Zhubanysheva A.Zh., AbikenovaSh.K. O normah proizvodnyh funkcionov s nulevymi znachenijami zadannogo nabora linejnyh funkcionalov i ih primenenija k poperechnikovym zadacham [About the norms of the derivatives of functions with zero values of a given set of linear functionals and their application to the width problems]. Tezisy dokladov Mezhdunarodnoj konferencii, posvjashhennaja 110-letiju so dnja rozhdenija akademika S.M.Nikol'skogo «Funkcional'nye prostranstva i teorija priblizhenija funkcionov» [International conference on Function Spaces and Approximation Theory dedicated to the 110th anniversary of S. M. Nikol'skii]. Moscow, 2015, pp. 141-142.

Авторлар туралы мәлімет:

Қазақша:

Жұбанышева А.Ж. – Теориялық математика және ғылыми есептеулер институтының аға ғылыми қызметкері, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қ. Сәтпаев көш. 2, Астана, Қазақстан. Тел.: +7 (7172)709-500 (ішкі тел. 33-410). *E-mail: axaulezh@mail.ru.*

Темірғалиев Н. – Теориялық математика және ғылыми есептеулер институтының директоры, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қ. Сәтпаев көш. 2, Астана, Қазақстан. Тел.: +7 (7172)709-500 (ішкі тел. 33-325). *E-mail: ntmath10@mail.ru.*

Утесов А.Б. - физика-математика ғылымдарының кандидаты, Математика кафедрасының доценті, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университеті, Ә. Молдағұлова

даңғылы 34, Ақтөбе, Қазақстан. *E-mail: adilzhan_71@mail.ru.*

АҒЫЛШЫНША:

Zhubanysheva A.Zh. – Senior researcher of the Institute of theoretical mathematics and scientific computations, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str., Astana, Kazakhstan. Tel.: +7 (7172)709-500 (31-410). *E-mail: axaulezh@mail.ru.*

Temirgaliyev N. – Head of the Institute of theoretical mathematics and scientific computations, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Satpayev str., Astana, Kazakhstan. Tel.: +7 (7172)709-500 (33-325). *E-mail: ntmath10@mail.ru.*

Utesov A.B. - candidate of physical and mathematical sciences, Associate Professor of the Department of Mathematics, K.Zhubanov Aktobe Regional State University, A.Moldagulova Prospect, 34, Aktobe, Kazakhstan. *E-mail: adilzhan_71@mail.ru.*

Редактор: Дихан Қамзабекұлы
Шығарушы редактор: І.Р. Құрманғалиев
Дизайн: І.Р. Құрманғалиев

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Филология сериясы.
-2018. - 1(122). - Астана: ЕҰУ. 180-б.
Шартты б.т. - 22.5   Таралымы - 40 дана

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Астана қ., Қ. Сәтпаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: (87172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды